

الْحَمْدُ لِلَّهِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ. وَمَا تَوْفِيقِي وَلَا اِعْتِصَامِي إِلَّا بِاللَّهِ. عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ. نَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَلَا نَظِيرَ لَهُ وَلَا مِثَالَ لَهُ. الَّذِي لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْهِ كَمَا أَنْتَ عَلَى نَفْسِهِ. عَزَّ جَارُهُ وَجَلَّ ثَنَاؤُهُ وَلَا يُهْرَمُ جُنْدُهُ وَلَا يُخْلَفُ وَعَدُّهُ وَلَا إِلَهَ غَيْرُهُ. وَنَشْهَدُ أَنَّ سَيِّدَنَا وَسَنَدَنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدًا عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ. السَّابِقُ إِلَى الْأَنْامِ نُورُهُ وَرَحْمَةٌ لِلْعَالَمِينَ ظُهُورُهُ. صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَوْلَادِهِ وَأَزْوَاجِهِ وَأَصْحَابِهِ وَأَتْبَاعِهِ وَأَحْفَادِهِ أَجْمَعِينَ. أَمَّا بَعْدُ فَيَا عِبَادَ اللَّهِ؛ اتَّقُوا اللَّهَ تَعَالَى وَأَطِيعُوهُ. إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ.

فَقَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ:

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

Sinelerin düşmanlığa yenik düştüğü, ruhlarda bulantıların yaşandığı, kinin, nefretin bütün bütün azgınlığı, herkesin birbirinin kurdu hâline geldiği şu meş’um ve kapkara günlerde bizim, sudan, havadan daha çok sevgiye, merhamete ihtiyacımız var. Şimdilerde sevgiyi unutmuş gibiyiz; şefkat sözlüklerde müracaatçısı olmayan garip bir kelime. Yok birbirimize merhametimiz, insanlara sevgimiz. Acıma hislerimiz körelmiş gibi, yüreklerimiz kaskatı ve ufkumuz düşmanlık duygularıyla simsiyah.. ve simsiyah görüyoruz herkesi ve her şeyi. Çoğumuz sürekli kavga vesilesi arıyor; yalan, iftira ve tezvirlere birbirimizi karalıyoruz. Fertler arasında da, yığınlar mabeyninde de ürperten bir kopukluk var; “biz”, “siz”, “ötekiler” diye başlıyoruz başlarken söze. Bitmiyor parçalayıp bölme hıncımız. Kopuğuz birbirimizden ve her hâlimize aksediyor bu çözülüp dağılmalar. Bağ kopmuş tesbih taneleri gibi saçılmışız sağa sola; çekiyoruz birbirimizden, çekmediğimiz kadar gâvurlardan.

Aslında, biz Allah’tan koştuk, O da bizi birbirimizden kopardı. İnanıp sevemedik O’nu, sevilmesi gerektiği kadar; O da söküp aldı ruhlarımızdan sevmeye hissini. Şimdilerde, O’nsuzluğa mahkûm o bomboş sinelerimizde, sürekli bencillik hırıltıları, “sen”, “ben” homurtuları ve oturup kalkıp birbirimizi tepelene projeleri üretiyoruz. Lânetlenmiş gibi bir hâlimiz var; çoğumuz sevmeye-sevilme fakîriyiz; açız şefkate, merhamete, mürüvete. Sevmemiştir ki O’nu, aldı elimizden sevgiyi, saygıyı. Şu anda olsun dönüp de O’nu sevebilsek, sevdirecek O da bizi birbirimize. Ama uzağımız sevginin asıl kaynağından; yürüdüğümüz yollar bizi O’na götürmüyor; belki daha da uzaklaştırıyor. Yıllar var ruhlarımıza sevgi yağmıyor; gönüllerimiz kupkuru çöller gibi; iç âlemimizde bir sürü boşluk.. boşluklar da âdeta yılan-çıyan yuvası. Bütün bu olumsuzlukların bir devası var; o da, Allah sevgisi...

Allah sevgisi her şeyin başı ve bütün sevgilerin de en saf, en duru kaynağıdır. Hep O’ndan akar gelir akıp gelecekse sinelerimize şefkat ve muhabbet. O’nunla olan alâkamız sayesinde güçlenip pekişecektir her türlü insanî münasebet.

Muhabbetin tecellî alanı ruhtur; biz onu nereye ve neye yönlendirirsek yönlendirelim o hep Allah’a müteveccihdir; kalbdeki dağılma ve kesrette boğulmaların ızdırabı ise bize ait, bize râcidir. Her şeye karşı duyduğumuz ve duyacağımız sevgi ve alâkayı tamamen O’na bağlayıp aşk u muhabbeti gerçek değerine ulaştırabildiğimiz takdirde, hem değişik dağınıklıklara düşmekten kurtulacak hem de dış yüzleri itibarıyla sevilip alâka duyulan şeylerden ötürü şirke düşmemiş olacağız; olacak ve bütün varlığa karşı muhabbet ve münasebetlerimizde doğru yolda bulunacağız.

Aslında O nazar-ı itibara alınmadan şuna-buna, şu nesneye-bu objeye duyulan alâka darmadağınık, gelecek vaat etmeyen, kararsız, neticesiz bir sevgidir. Mü’min herkesten ve her şeyden evvel O’nu sevmeli, diğer bütün sevimli şeylere de O’nun isim ve sıfatlarının değişik renk, değişik desen ve değişik edada birer tecellîsi olarak alâka duymalı, onları takdirlerle alkışlamalı, O’ndan ötürü öpüp öpüp yüzüne-gözüne sürmeli ve her temâşâ ettiği şeyde “Bu da Senden.. bu da Senden” deyip âdeta bir vuslat faslı yaşamalıdır. Ne var ki, bunu böyle görüp böyle duymak için de;

“Cemâlini nice yüzden görem diyen dilber / Şikeste âyineler gibi pâre pâre gerek..” (Anonim)

fehvasınca hep bir beyt-i Hudâ gibi tertemiz kalabilmiş gönüller, her simada Hakk’ı okuyacak âşina diller lazımdır.

Müşrikler sevdiklerini Allah gibi severler, mü'minler ise Allah'tan ötürü onlara karşı alâka duyar ve sinelerini açarlar. İnanmış gönüller, her şeyden evvel, her şeyden sonra, her şeyin önünde, her şeyin arkasında mutlak Mahbub, mutlak Maksud, mutlak Mâbud olarak Allah'a dilbeste olur; O'nu diler ve sonra da O'ndan ötürü, başta İnsanlığın İftihar Tablosu olmak üzere bütün nebileri, velileri ve diğer muhabbete değer kimseleri severler.

Allah'ı seviyor gibi sevmekle, Allah'tan ötürü sevmek birbirinden çok farklı şeylerdir. Böyle Hak yörüngeli bir sevgi, iman kaynaklı, ibadet edalı, ihsan televvünlü kutsal bir sevgidir ve kâmil mü'minlerin şîârıdır. Cismâniyet ve nefs-i emmâre üzerinde temellenen şehevânî muhabbetlerin, aşkların –ona da aşk denecekse– insan tabiatında meknûz bulunan fisk u fücûrun sesi-soluğu olmasına mukabil, Allah'a karşı olan aşk ve alâkadan başlayıp sonra her şeyi kuşatan sevgi ve o sevgiyle oturup kalkan muhibbin âh u vâhî, gökte meleklerin yudumlamaya koştıkları kutsal bir iksir mesâbesindedir. Hele bir de muhabbet, maddî-mânevî bütün varlığı sevgiliye bağışlayıp kendine hiçbir şey bırakmama seviyesine yükselmişse –ki buna sevda da diyebiliriz– işte o zaman gönülde sadece mahbub mülâhazası kalır; kalb, ritmini ona bağlar, nabızlar o âhenkle atar, hisler bu âhenge dem tutar, gözler yaşlarla bu sevdâyı dillendirir, kalbden, gözyaşlarının sır vermesine ve sinenin serinlemesine sitemler yükselir. Gözler çağlarken gönül ağyara dert yanma vefasızlığından iki büküm olur ve ağlamalarına inler. Latîfe-i rabbâniye, içi kanarken, sinesi yanarken ağyara dert sızdırmamaya çalışır, çalışır ve kendi kendine;

“Âşığım dersin belâ-yı aşktan âh eyleme / Âh edip âhından ağyârı âgâh eyleme.” (Anonim)

diye mırıldanır. Aslında muhabbet, bir sultan; tahtı, gönüller; sesi soluğu da en tenha yerlerde ve sadece O'na açık dakikalarda seccadelere boşalan ümit, hasret ve hicran iniltileridir.

Mecazî muhabbet çocukları sokak sokak dolaşır, sevgiciklerinin dellâllığını yapar; rast geldiklerine dert yanar; mecnun gibi davranır ve sevdiklerini dillere düşürürler. Hak âşıkları gürültüsüz ve içtendirler; başlarını O'nun eşğine kor, içlerini O'na döker ve yer yer kendilerinden geçerler; ama, kat'iyen sırlarını fâş etmezler. Ellerini-ayaklarını, gözlerini-kulaklarını, dillerini-dudaklarını O'nun emrine verir; kalbleriyle hep sıfât-ı sübhâniye matla'larında dolaşırlar. O'nun ziyâ-i vücudu karşısında âdeta erir ve bir muhabbet fânisi hâline gelirler: Duydukça daha derinden O'nu, yanarlar cayır cayır; yandıkça “daha!” derler.. yudumlarlar kâse kâse aşk şarabını; kandıkça “daha!” derler. Neler duyar neler hissederler gönüllerinin tepelerinde; duydukça “daha!” derler.. doymazlar bir türlü sevgiye; sever-sevilirler, “daha!” derler. Onlar “daha” dedikçe Hazreti Mahbub da onlara perdeler aralar, basiretlerine görülmedik şeyler sunar ve ruhlarına ne sırlar ne sırlar duyurur. Artık onlar duyarlarsa her zaman O'nu duyarlar, severlerse hep O'nu severler, düşünürlerse O'nu düşünürler ve her şeyde O'nun cemalinden, tasavvurları aşkın cilveler temâşâ ederler. An olur bütün bütün kendi havl ve kuvvetlerinden uzaklaşarak iradelerini O'nun iradesine bağlar, temayülleriyle O'nun isteklerinde erir ve bu yüce pâyeyi de O'nu gönülden sevip sevdirmeye, bilip bildirmeye değerlendirirler. Sevgilerini O'na itaatle seslendirir, aşklarını O'na vefa ve sadakatle dillendirir ve kalblerinin kapılarını ağyar düşüncesine karşı sürgü sürgü üstüne öyle bir sürgülerler ki giremez artık başka hayal o beyt-i mâmura. Onlar bütün benlikleriyle Hakk'a nâzırdırlar ve O'nu takdir ve tebcilleri de kendi idrak ufuklarını çok çok aşkıdır. Bunun yanında, böyle bir vefaya Hakk'ın teveccüh buyuracağına da ümitleri tamdır. Öyle ki, Hak nezdindeki yerlerini, kendi nezdlerinde Hakk'a tahsis ettikleri yerle irtibatlı görür ve O'nun karşısında her zaman dimdik durmaya çalışırlar.

O'nu delice severken kat'iyen alacaklılar gibi davranmaz; her zaman verecekli olma hacâlet ve hulûsiyle, Râbiatü'l-Adeviye gibi: “Zâtına yemin ederim ki, Sana Cennet talebiyle kulluk yapmadım; Seni sevdim ve kulluğumu ona bağladım.” der, yürürler O'nun ulu dergahına coşkun bir aşk sermayesiyle; yürür ve hep O'nun kendilerine olan lütuf ve ihsanlarını yâd ederler. Kalbleriyle sürekli O'na yakın durmaya çalışır, akl u fikirleriyle de O'nun merâyâ-yı esmâsında müşâhededen müşâhedeye koşar; her şeyde muhabbetten sesler dinler, her çiçekte aşk u şevkten ayrı bir rayiha ile mest olur, her güzel manzarayı O'nun güzelliğinin tecellîsinden akisler gibi temâşâyâ alırlar. O'na karşı hep sevgi düşünür, sevgi duyar, sevgi konuşur, bütün eşyayı bir sevgi şöleni gibi seyreder ve bir sevgi armonisi gibi dinlerler.

Muhabbet, bu ölçüde otağını kalb yamaçlarına kurunca artık bütün zıt hâdiseler aynı şeymiş gibi duyulur; huzur-gaybet, nimet-musibet, acı-tatlı, rahat-mihnet, elem-lezzet hep aynı sesi verir ve aynı

edada görünürler; zira, seven gönül, cefayı-safayı bir bilir, derdi derman gibi görür, ızdırapları kevserler gibi yudumlar; zaman ve hâdiseler ne kadar amansız olursa olsun, durur o kımıldamadan durduğu yerde en derin bir vefa duygusuyla. Gözleri hep kendisine aralanacak kapı aralığında, yatar pusuya ve değişik dalga boyundaki teveccüh ve tecellilere açık durmaya çalışır. Sevgisini O'na saygı ve itaatle taçlandırır. Kalbi sürekli O'na inkıyat duygusuyla çarpar ve sevdiğine muhalif düşme korkusuyla tir tir titrer; titrer ve devrilmemek için de yine o biricik istinad ve istimdat kaynağına sığınır. Onun bu ölçüde sürekli sevdiğiyle muvafakat arayışı içinde olması, zamanla onu gökte ve yerde herkes tarafından sevilen bir mahub hâline getirir. Onun hesabında sadece Hak vardır; ötelere göre de olsa beklenti içinde bulunmayı aşkına ihanet sayar; ama kendi kendine gelen iltifat ve teveccühleri reddetmeyi de saygısızlık kabul eder ve ne gelirse öper, başına kor, sonra da “*Bunların istidraç olmalarından Sana sığınırım.*” der inler.

Seven için aşk u iştihak en yüksek bir pâyeye, sevgilinin arzu ve isteklerinde eriyip gitmek de en erişilmez bir mazhariyettir. Muhabbetin mebbeinde tevbe, inâbe, evbe, teyakkuz, sabır gibi sevgiye giriş esasları; müntehâsında da aşk, şevk, iştihak, üns, rıza, temkin... gibi konumunun hakkını verme hususları söz konusudur. Seviyorum diyebilmek için kendinden, kendi isteklerinden arınmak, muhavere ve müzakerelerini hep O'na bağlamak, O'nu ihsas eden hususlar çerçevesinde dönüp durmak, O'nun tecellî edeceği mülâhazasıyla göz kırpmadan beklemek, bir gün mutlaka teveccüh buyurur düşüncesiyle yıllar ve yıllar boyu durduğu yerde kararlı durmak lazımdır ki bunlar sevgi yolunun ilk âdâbidir:

Sevgi, mârifetin bağrında boy atar, gelişir; mârifet ilimle ve iç-dış ihsaslarla beslenir. Arif olmayan sevemez; ihsasları kapalı bilgisizler de mârifete eremez. Bazen sevgi Allah tarafından kalbe atılarak iç ihsasların harekete geçirilmesi de söz konusu olabilir, –ki hepimiz bazen böyle ekstradan lütuflar bekleriz– ancak, plânlarını harikulâdeliklere bina ederek durgun bir bekleme başka, kıvrım kıvrım sancı içinde aktif bekleme daha başkadır. Hak kapısının sadık bendeleri beklentilerini harekete bağlar, dinamik bir duruşa geçerler; geçer ve o durgun gibi görülen halleriyle cihanlara yetecek bir enerji üreterek müthiş aktiviteler ortaya koyarlar. Bunlar, âşık u sâdıklardır ve belli hususiyetleri haizdirler: Sevgili'nin her muamelesini gönül hoşnutluğuyla karşılar ve Nesîmî gibi;

“Bir bîçare âşıkem ey Yâr Senden dönmezem / Hançer ile yüreğimi yar Senden dönmezem..”

der, hep bir vefa tavrı sergilerler. Her zaman ciddî bir vuslat arzusuyla kıvrır dururlar; ama, hallerinden de asla şikâyet etmezler. O'ndan başka bütün beklentileri kafalarından söker-atar, hep maiyyet rüyalarıyla oturur kalkarlar. O'nsuz geçen ömrü hiç mi hiç hesaba katmaz ve O'nsuz hayatı hayat saymazlar. Sohbetlerini hep sohbet-i Cânân hâline getirir, O'nun adıyla seslerini-soluklarını melekûtî bir derinliğe ulaştırır ve hep şu mülâhazalarla dolup taşarlar:

*Gönül Sen'i bulmuş ise,
Başkasını arar mı hiç!
Ateşine yanmış ise,
Başka nâra yanar mı hiç!*

*Adı her yanda okunan,
Sînede dertlere derman,
Gönülden Sana inanan,
Başkasın Rab sanar mı hiç!*

*Sen'i bulanlar bulmuştur,
Akıp akıp durulmuştur,
Senin aşkınla dolmuştur;
Başkasıyla kanar mı hiç!*

*Cemâline hayran kalan,
Muhabbet yolunda olan;
Peteğinde balın bulan,
Başka bala banar mı hiç!*

*Var eden Sen'sin cihânı,
Varlığın canların cânı;
Bulanlar Sen'de ummânı,
Başka göle dalar mı hiç!*

*Sen'i görüp Sen'i bilmiş,
Koşup koşup Sana ermiş,
Gelip Haremğâha girmiş,
Başkasını sorar mı hiç!*

Peki ya, bir kulun acz, fakr, şükür, şevk ve iştihak hisleriyle böyle sürekli inleyişine karşı engin rahmet sahibi Hazreti Ganiy-yi Mutlak'ın mukabelesi nasıl olur? Uhrevî mukabeleyi tavsif etmeye ne insan idraki ve tasavvur kabiliyeti kifayet eder ne de kelimeler yeter. Fakat Ehlullah'tan bazılarının meseleye tedellî zaviyesinden yaklaşım “*Allah sevmeyince siz sevemezsiniz; O sizden razı olmayınca, siz rıza ufkuna eremezsiniz.*” demeleri mahfuz; şart-ı âdî planında kul Mevlâ'yı sevince, Mevlâ da onu sever;

sever ve muhabbet-i münezzehesine yakışır şekilde muamele eder. Alvarlı Efe hazretleri bu hakikati ne güzel seslendirir:

“Sen Mevlâ’yı seven de / Mevlâ seni sevmez mi? Sular gibi çağlasan / Eyyub gibi ağlasan,
Rızasına iven de / Hak rızasını vermez mi? Ciğergâhı dağlasan / Ahvalini sormaz mı?
Sen Hakk’ın kapısında / Canlar feda eylesen Derde dermandır bu dert / Dertliyi sever Samed,
Emrince hizmet etsen / Allah ecrin vermez mi? Derde dermandır Ehad / Fazlı seni bulmaz mı?”

Evet, Zât-ı uluhiyete muhabbet ve ubudiyet, dünyalara bedeldir. Zira, O’na aşk u iştiyakla yönelen herkes, alâkasının seviyesine göre mukabele ve iltifâta mazhar olur; beşerî boşluklardan ve karanlıklardan kurtulur; hususî rahmet ve inâyetler bulur. Bu hakikati hikmetâmiz bir üslupla vurgulayan bildiğiniz bir menkıbeyi hatırlatarak hutbeyi bitireceğiz:

IV. Murad devrinde, Erzurum’da bir Habib Baba varmış. Evliyauallah’tan olduğu söylenen bu zat, hacca gitmeye karar vermiş. O dönemde hacılar dört bir taraftan gelip İstanbul’da toplanır, oradan da kervanlar halinde yola çıkarlarmış. Habib Baba da, İstanbul’a kadar gelmiş ve “Yola çıkmadan evvel bir temizlik yapayım” deyip bir hamama gidivermiş. Olacak ya, o gün Padişahın vezirleri hamamı kiralamış ve kendilerine tahsis etmişler; dolayısıyla onlardan başka hiç kimse içeri alınmıyormuş. Habib Baba da bu yasağa takılacakmış ki, “Oğul, bu garibe zorluk çıkarma, ben şu kurnacıkta yıkanveririm, kimseyi rahatsız etmem” diye yalvarıp yakarınca, oranın sahibi bu ihtiyarın haline acımış ve ona bir köşede yıkanması için izin vermiş. Çok geçmeden vezirler bütün ihtişam ve debdebeleriyle gelmişler. Bu arada, tebdil-i kıyafet ederek halkın içinde dolaşmayı itiyad edinen IV. Murad da, bu hamama gelmiş; kimliğini izhar etmek istemediğinden o da bir miskin edasıyla istirhamda bulununca, bizim Habib Baba’nın yanında yıkanmak şartıyla, içeri girmiş. Bir aralık, Habib Baba ona sırtını keselemeyi teklif etmiş ve keselemiş. Sonra sırt keseleme sırası padişaha geçmiş. IV. Murad elindeki keseyi Habib Baba’nın sırtında gezdirirken, ona latife yapmak istemiş; “Bir bize bak, bir de şu vezirlerin keyifli hallerine. Bu dünyada padişaha vezir olmak varmış” demiş. Habib Baba mütebessim çehresine bambaşka bir sevimlilik katan ses tonuyla şöyle cevap vermiş: “A dostum, öyle bir Padişaha vezir ol ki, bütün bu vezirlerin padişahına, senin uyuzlu sırtını keseletsin!”

İşin doğrusu Habib Baba’yı zikrederken, günümüzün karasevdalılarını da anmadan geçemeyeceğim. Zira, dünyanın yüz kırkı aşkın ülkesinde renkleri, dilleri, dinleri, kültürleri farklı farklı insanların adanmış ruhlara ve onların samimi hizmetlerine kucak açmaları, değil Sultan’ın sırt keselemesiyle hiçbir dünyevî mazhariyetle kıyaslanamayacak bir hadisedir. Sultanlar Sultanı Mevlâ-yı Müteâl, devlet adamlarından tüccarına, akademisyenlerinden sanatçılara, diyanet mensuplarından halkına kadar binlerce gönü, muhabbet fedailerine musahhar kılmaktadır. Bunu, Allah sevgisinden ve O’nun hüsn-ü kabule mazhar etmesinden başka bir vesileyle açıklamak mümkün değildir. Evet, onlar muhabbet sermayesiyle cihana açıldılar, Mahbub-u Hakikî de bu kalb insanlarına melek kanadından tüyler ihvan ederek dünyada onları beklenmedik muvaffakiyet sürprizleriyle şereflendirdi. Dileriz ötede de vuslat gölgesiyle serinletir.. kutsîler arasına alır.. özel konuklarına gösterdiği iltifatı gösterir.. sonra da bütün bu lütuflarını hoşnutluğuyla taçlandırır.

Hâsılı: “Öyle bir dildâre dil ver, eyleye dilşâd seni / Öyle bir dâmeni tut ki, ede ber-murâd seni!”

أَلَا إِنَّ أَحْسَنَ الْكَلَامِ وَأَبْلَغَ النَّظَامِ. كَلَامُ اللَّهِ الْمَلِكِ الْعَزِيزِ الْعَلَامِ. كَمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْكَلَامِ.
وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ. أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ:
قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (3/31)
الْحَمْدُ لِلَّهِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدَ الْكَامِلِينَ كَمَا أَمَرَ. نَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَنَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ النَّبِيُّ الْمُرْتَبِعُ. تَعْظِيمًا لِنَبِيِّهِ وَتَكْرِيمًا لِفَخَامَةِ شَانِ شَرَفِ صَفِيهِ. فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ قَائِلٍ مُخْبِرًا وَأَمْرًا: {إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا} لَبَّيْكَ...
{ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ. يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ }